

**โครงการเครือข่าย ๕๐ พรรษาพร้อมใจ
พัฒนาระบบบริการสุขภาพช่องปากผู้พิการ
ปีงบประมาณ 2558**

กลุ่มงานทันตกรรม

โรงพยาบาล ๕๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ

อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ข้อมูลทั่วไป รพ. ๕๐ พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

อำเภอเมือง

11 ตำบลรอบนอก

155 หมู่บ้าน

38,430 หลังคาเรือน

ประชากร 123,561 คน

ชาย 61,256 คน,

หญิง 62,305 คน

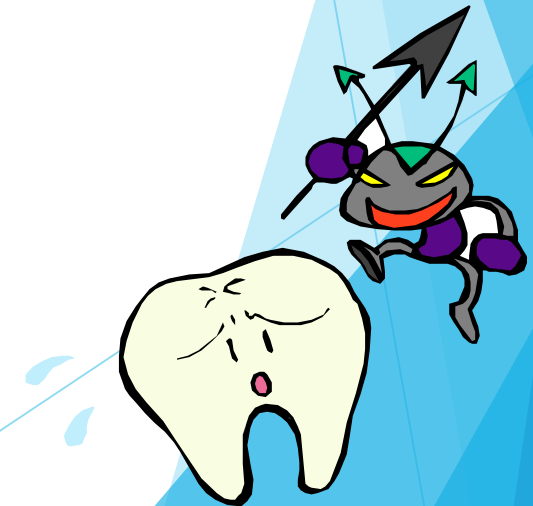
(ข้อมูลตามบัญชี 1-6 ณ ก.ย.57)

หญิง ตั้งครรภ์	เด็กก่อน วัยเรียน 0-5 ปี	เด็กวัย เรียน 5-14 ปี	วัยรุ่น 15-19 ปี	วัยทำงาน 19-59 ปี	ผู้พิการ	ผู้สูงอายุ	อำเภอ	รพ.สต.	วัด	สำนัก สงฆ์	ศูนย์เด็ก	โรงเรียน ประถมฯ	โรงเรียน มัธยมฯ
233	6,534	12,765	8,338	75,552	2,494	16,151	เมือง	21	119	131	33	88	10

ข้อมูลผู้พิการเขตรพ. ๕๐ พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ประเภทผู้พิการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การมองเห็น	270	10.8
การเคลื่อนไหว	1,418	56.9
การได้ยิน	370	14.8
สติปัญญา	323	13
การเรียนรู้	79	3.2
ทางจิตใจ	13	0.5
ซ้ำซ้อน	21	0.84
ผู้พิการทั้งหมด	2,494	

- ❖ โรงเรียนที่ดูแลเด็กพิการบกพร่องทางสติปัญญา (โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล) จำนวน 1 แห่ง
- ❖ สถานรับเลี้ยงผู้พิการไร้ญาติ (บ้านอุบลฮักแพง) จำนวน 1 แห่ง
- ❖ สถานฟื้นฟูฝึกสอนอาชีพผู้พิการจำนวน 1 แห่ง

ข้อมูลด้านทันตบุคลากรเครือข่ายรพ. ๕๐ พรรษา ฯ

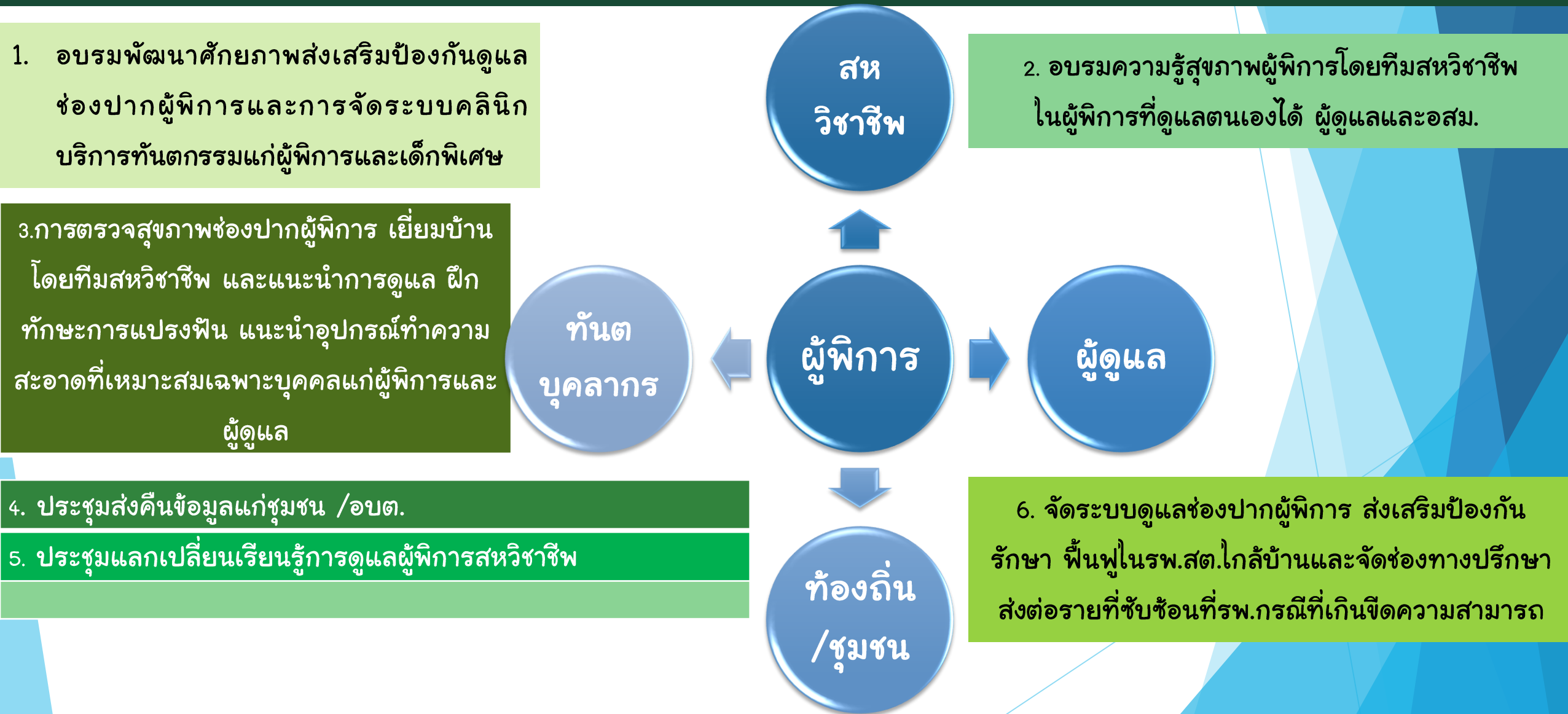
รพ.สต.		คลินิกรพ.	
จำนวน รพ.สต.	21 แห่ง	เก้าอี้ทำฟัน	8 ตัว
ทันตภิบาล รพ.สต.	13 คน	ทันตแพทย์	9 คน
ผู้ช่วยทันตภิบาล	13 คน	(เฉพาะทาง 6 คน...endo ...prosth 2 ...surg 2 ...public health)	
รพ.สต.มีเก้าอี้ทำฟัน	10 แห่ง	ทันตภิบาล	3 คน
(ปทุม หนองแก หนองขอน หัวดุน ดงแสนสุข ด้ามพร้าว หัวเรือ หนองบ่อ ดงห้องแห่ ปากน้ำ)		ผู้ช่วยทพ.	12 คน
รพ.สต.มีเก้าอี้สนาม	3 แห่ง	พนักงานขับรถ	1 คน
(ปะอว หนองแต้ กระโสบ)			
ไม่มีทก.	8 แห่ง		
(PCU ๕๐ ตำแย ทฬไทย ยางลุ่ม ขามใหญ่ ผาแก้ว หนองไหล ดงบัง)			

ทพ. :ปชก. 1 : 17,652
 ทก. : ปชก. 1 : 7,723

โครงการเครือข่าย ๕๐ พรรษา ร่วมใจพัฒนาระบบบริการสุขภาพช่องปากผู้พิการ

เครือข่ายบริการสุขภาพโรงพยาบาล ๕๐ พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ อําเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

กิจกรรมที่ 1 : การอบรมพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมป้องกันดูแลช่องปากผู้พิการแก่ทันตบุคลากรและการจัดระบบ
คลินิกบริการทันตกรรมแก่ผู้พิการและเด็กพิเศษ

กลุ่มเป้าหมาย : ทันตแพทย์ ทันตภิบาล และผู้ช่วยทันตแพทย์ มีทันตภิบาลประจำ 13 แห่ง (21 แห่ง)

กิจกรรมที่ทำ :

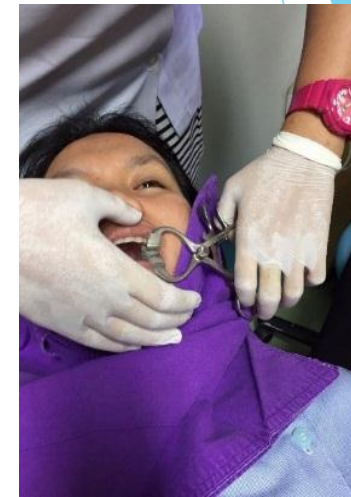

อบรมวิชาการ การดูแลช่องปากผู้พิการ เทคนิคการสอนทันตสุขศึกษาและอุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปากผู้พิการ
และเด็กพิเศษ การจัดระบบคลินิกทันตกรรมแก่ผู้พิการและเด็กพิเศษ และฝึกปฏิบัติการดูแลสุขภาพช่องปากผู้
พิการบนเก้าอี้ทำฟันแก่ทันตแพทย์ ทันตภิบาล ผู้ช่วยทันตแพทย์ในเครือข่ายรพ. ๕๐ พรรษาฯ

โครงการเครือข่าย ๕๐ พรรษาฯ ร่วมใจพัฒนาระบบบริการสุขภาพช่องปากผู้พิการ จังหวัดอุบลราชธานี

กิจกรรมที่ 1 :

“พี่สอนน้อง” ฝึกปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ช่วยอ้าปาก (Mouthgag) อุปกรณ์ห่อตัว (Papoose board) ขณะทำฟันผู้พิการและเด็กพิเศษบนเก้าอี้ทำฟัน

- จัดทำคู่มือดูแลสุขภาพช่องปากผู้พิการรพ. ๕๐ พรรษา เพื่อเป็นแนวทางทำงาน
- ทบทวนพื้นฟูวิชาการ เรื่องเทคนิคการตรวจช่องปาก และการสอนแปรงฟัน การดูแลช่องปากผู้พิการ (2556) การประเมินการใช้อมือในการแปรงฟัน และการบริหารและทำกายภาพบำบัดการใช้อมือในการแปรงฟัน (2557) วิทยากรจากสถาบันราชานุกูล (ทพญ.ภัตติมา บุรพากุล คุณณภาพรรณ สุทธิวงศ์ นักกิจกรรมบำบัดและ คุณวันทนี ทองผิว นักกายภาพบำบัด สถาบันราชานุกูล

สอนเทคนิคการดูแลช่องปากผู้พิการ เด็กพิเศษโดยทันตภิบาลและผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ผ่านการฝึกอบรมมาจากสถาบันราชานุกูล

**กิจกรรมที่ 1 : การอบรมพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมป้องกันดูแลช่องปากผู้พิการแก่ทันตบุคลากรและการจัดระบบ
คลินิกบริการทันตกรรมแก่ผู้พิการและเด็กพิเศษ**

ผลการดำเนินงาน : ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วย ทันตแพทย์ ทันตภิบาล ผู้ช่วยทันตแพทย์ จำนวน 34 คน
ร้อยละ 100

ปัญหา :

- ❖ ต้องการทราบวิธีการทำฟันผู้พิการใน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
- ❖ ขาดความร่วมมือของผู้ดูแลผู้พิการ
- ❖ ขาดความมั่นใจในการบริการทันตกรรมแก่ผู้
พิการ
- ❖ ขาดอุปกรณ์เครื่องมือทำฟันบางชนิด เช่น
Mouthgag Papoose board เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ :

- ❖ จัดหางบประมาณซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำ
ฟันผู้พิการในรพ.สต.โดยมีคลินิกรพ.เป็นคลังมีระบบการ
ยืมอุปกรณ์ที่จำเป็นมาทำฟันได้
- ❖ จัดอบรมพัฒนาความรู้วิชาการโรคทางระบบที่พบบ่อยใน
ผู้พิการ ข้อควรระวังในการทำฟันผู้พิการ

กิจกรรมที่ 2 : การอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพผู้พิการโดยทีมสหวิชาชีพในกลุ่มผู้พิการที่สามารถดูแลตนเองเบื้องต้นได้
ผู้ดูแลผู้พิการและอสม.

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้ดูแลผู้พิการ ผู้พิการ และอสม.ในเครือข่ายรพ.๕๐ พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กิจกรรม : ให้ความรู้โดยทีมสหวิชาชีพแก่ผู้ดูแล ผู้พิการ และอสม.

ให้ความรู้ระบบการดูแลสุขภาพและการขึ้นทะเบียนผู้พิการ
โดยวิทยากร พยาบาลวิชาชีพ สสอ.เมืองอุบลราชธานี

“ยึดเหยียดกล้านเนื้อ” ให้ความรู้เรื่องการดูแลบริหารกล้านเนื้อ
ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว โดยวิทยากร นักกายภาพบำบัด

ผู้ดูแลผู้พิการทุกวัย ได้แก่ คุณตา
คุณยาย อสม.และผู้พิการที่
สามารถดูแลตนเองได้ ได้รับความรู้
ในการดูแลสุขภาพผู้พิการจาก
ทีมสหวิชาชีพอย่างตั้งใจ

“ฟ.ฟันแข็งแรง” ให้ความรู้ด้านการ
ดูแลทันตสุขภาพช่องปากผู้พิการและ
การฝึกทักษะการแปรงฟันแก่ผู้พิการ
โดยวิทยากร ทันตแพทย์

“อาหารปลอดภัย” ให้ความรู้เรื่อง
โภชนาการอาหารสำหรับผู้พิการโดย
วิทยากร นักโภชนาการ

กิจกรรมที่ 2 : การอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพผู้พิการโดยทีมสหวิชาชีพในกลุ่มผู้พิการที่สามารถดูแลตนเองเบื้องต้นได้
ผู้ดูแลผู้พิการและอสม.

ผลการดำเนินงาน : มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้ ผู้ดูแลผู้พิการ 80 คน อสม. 15 คน ผู้พิการ 15 คน มีผู้สังเกตการณ์
นักวิชาการสาธารณสุขและพยาบาลวิชาชีพ 10 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน

ปัญหา :

1. มาทำฟันยาก เคลื่อนย้ายลำบาก ไม่มีพาหนะ
2. ผู้พิการมีปัญหาด้านสุขภาพหลายอย่างไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง
3. ผู้ดูแลทำงานทำให้ดูแลผู้พิการไม่ได้ดีนัก
4. การฟื้นฟูสภาพผู้พิการยากต้องใช้เวลาและการแนะนำจาก
นักกายภาพบำบัด
5. ผู้พิการไม่ร่วมมือ
6. ผู้ดูแลผู้พิการหมดกำลังใจ

ข้อเสนอแนะ :

1. ประสานอบต. /รท 1669 รับผู้พิการมาทำฟัน และจัดทำระบบส่ง
ต่อผู้พิการ / ประชาสัมพันธ์ผู้ดูแลและผู้พิการทราบช่องทางการรับ
บริการ
2. ประสานทีมสหวิชาชีพเยี่ยมบ้านผู้พิการ แพทย์ นักกายภาพบำบัด
พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข ทันตแพทย์ เภสัชกร ชลข
และจัดช่องทางแจ้งผ่านอสม.ประจำหมู่บ้าน ขอรับความช่วยเหลือ
เบื้องต้นจากรพ.สต.และทีมสหวิชาชีพ
3. ผู้ดูแลที่ดูแลผู้พิการต้องมีกำลังใจเข้มแข็ง ซึ่งทีมเยี่ยมบ้านต้อง
เน้น empowerment แก่ผู้ดูแลและตัวผู้พิการเอง

กิจกรรมที่ 3 : การตรวจสุขภาพช่องปากและการเยี่ยมบ้านผู้พิการโดยใช้แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพ ติดตามโดย ทีมสหวิชาชีพ และแนะนำฝึกทักษะการแปรงฟัน อุปกรณ์ทำความสะอาดที่เหมาะสมเฉพาะบุคคลแก่ผู้พิการและผู้ดูแล

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้พิการทุกรพ.สต. เขตความรับผิดชอบเครือข่ายรพ.๕๐ พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กิจกรรม :

1. การตรวจสุขภาพช่องปากผู้พิการ เยี่ยมบ้าน แนะนำฝึกทักษะการแปรงฟันผู้พิการ อุปกรณ์ทำความสะอาดที่เหมาะสมเฉพาะบุคคลแก่ผู้พิการ และผู้ดูแลผู้พิการ จัดทำแบบเยี่ยมบ้านตรวจช่องปากผู้พิการ แบบประเมินทัศนคติต่อการดูแลช่องปากของผู้ดูแลผู้พิการ ทะเบียนผู้พิการที่ได้รับการตรวจช่องปาก บันทึกการดูแลช่องปากผู้พิการที่มาทำฟัน และสมุดบันทึกช่องปากการเยี่ยมบ้านผู้พิการ
2. การบริการรักษาทันตกรรมทำฟันผู้พิการที่รพ.สต./รพ.โดยบันทึกประวัติการรักษาในแบบบันทึกการดูแลช่องปากผู้พิการที่มาทำฟัน

จัดทำชุดเยี่ยมบ้านคนพิเศษรักฟัน แจกขณะเยี่ยมบ้าน ประกอบด้วย
ไม้ฟันสาลี ไม้ไอติมพังก์อช่วยอำปาก น้ำยาบ้วนปาก แปรง-ยาสีฟัน

เสร็จยังจะ !!! เด็กๆ
โรงงานรถ ผลิตเอกสาร สื่อสนับสนุนต่างๆก่อนลงชุมชน

ทะเบียนผู้พิการที่ได้รับการตรวจช่องปาก

โครงการเครือข่าย ๕๐ พรรษาฯ ร่วมใจพัฒนาระบบบริการสุขภาพช่องปากผู้พิการ จังหวัดอุบลราชธานี

กิจกรรมที่ 3 : การตรวจสุขภาพช่องปากและการเยี่ยมบ้านผู้พิการโดยใช้แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพ ติดตามโดยทีมสหวิชาชีพ และแนะนำฝึกทักษะการแปรงฟัน อุปกรณ์ทำความสะอาดที่เหมาะสมเฉพาะบุคคลแก่ผู้พิการและผู้ดูแล

อ้าปากหน่อยค่า
เยี่ยมสุดๆ ****

ทันตบุคลากรเยี่ยมบ้านผู้พิการพร้อมทีมสหวิชาชีพ พยาบาล ทีมนักบริหารชุมชน เพื่อตรวจช่องปากและประเมินสุขภาพด้านอื่นๆร่วมกัน

ผู้พิการติดเตียงตรวจช่องปาก พุดคุยให้
ทันตสุขศึกษา ฝึกทักษะการแปรงฟันแก่
ผู้ดูแลผู้พิการด้วย

กิจกรรมที่ 3 : การตรวจสุขภาพช่องปากและการเยี่ยมบ้านผู้พิการโดยใช้แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพ ติดตามโดยทีมสหวิชาชีพ และแนะนำฝึกทักษะการแปรงฟัน อุปกรณ์ทำความสะอาดที่เหมาะสมเฉพาะบุคคลแก่ผู้พิการและผู้ดูแล

ผู้พิการติดตามบริการตรวจช่องปาก
พูดคุยให้ทันตสุขศึกษา ฝึกทักษะการ
แปรงฟันแก่ผู้ดูแลผู้พิการ

มอบชุดเยี่ยมบ้านคนพิการฯ เพื่อเป็นชุดทำความสะอาดตัวอย่างที่ผู้ดูแลสามารถทำได้เองที่บ้าน ราคาไม่แพงและใช้งานได้จริง

การตรวจช่องปากต้องลงบันทึกในแบบตรวจช่องปาก ร่วมกับการประเมิน
ทัศนคติต่อการดูแลช่องปากผู้พิการของผู้ดูแล เพื่อประเมินความร่วมมือและ
ความเอาใจใส่ของผู้ดูแลผู้พิการและการช่วยเหลือด้านอื่นต่อผู้พิการ

กิจกรรมที่ 3 : การตรวจสุขภาพช่องปากและการเยี่ยมบ้านผู้พิการโดยใช้แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพ ติดตามโดยทีมสหวิชาชีพ และแนะนำฝึกทักษะการแปรงฟัน อุปกรณ์ทำความสะอาดที่เหมาะสมเฉพาะบุคคลแก่ผู้พิการและผู้ดูแล

สมุดบันทึกช่องปากประจำตัวผู้พิการบันทึกสิ่งที่ตรวจพบและให้คำแนะนำเพื่อรับการรักษาต่อ

ผู้พิการที่ได้รับการตรวจช่องปากต้องมีการลงบันทึกข้อมูลและมอบสมุดบันทึกช่องปากประจำตัวให้แก่ผู้พิการ

จัดหาอุปกรณ์ช่วยอ้าปาก (Mouthgag) อุปกรณ์ห่อตัว (Papoose board) ในการทำฟันผู้พิการ แต่ยังไม่เพียงพอ

ผู้พิการที่ตรวจช่องปากแล้วมีผู้ดูแลพามาทำฟันกับทันตภิบาลในรพ.สต. ผอ.รพ.สต.พาแก้วทักทายและดูแลผู้พิการที่มาทำฟัน

กิจกรรมที่ 3 : การตรวจสุขภาพช่องปากและการเยี่ยมบ้านผู้พิการโดยใช้แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพ ติดตามโดย ทีมสหวิชาชีพ และแนะนำฝึกทักษะการแปรงฟัน อุปกรณ์ทำความสะอาดที่เหมาะสมเฉพาะบุคคลแก่ผู้พิการและผู้ดูแล

ผลการดำเนินงาน :

- ❖ ผู้พิการทั้งหมด 1,824 ราย ได้รับการตรวจช่องปาก 384 คน (ร้อยละ 21)
- ❖ ฟันผุ 166 คน 414 ซี่ (ร้อยละ 43.2) ฟันผุอุดได้ 71 คน/154 ซี่ ฟันผุต้องถอน 95 คน/260 ซี่
- ❖ มีหินปูนเหงือกอักเสบ 189 คน (ร้อยละ 49.2)
- ❖ สถานะความรุนแรงของโรคในช่องปาก พบมากที่สุด คือกลุ่มมีปัญหาชัดเจน (ดาวส้ม) 146 คน (ร้อยละ 38) รองลงมาคือกลุ่มเริ่มมีปัญหา (ดาวเหลือง) 136 คน (ร้อยละ 35.4) รองลงมาคือกลุ่มสถานะช่องปากปกติ 85 คน (ร้อยละ 22) และกลุ่มมีปัญหาเรื้อรัง (ดาวแดง) 17 คน (ร้อยละ 4.4)
- ❖ ส่งต่อพบทันตแพทย์จำนวน 28 คน (ร้อยละ 7.3)
- ❖ ทักษะการดูแลช่องปากผู้พิการอยู่ในระดับดี 303 คน (ร้อยละ 79) ระดับไม่ดี 81 คน (ร้อยละ 21)
- ❖ สามารถพามาทำฟันได้ 285 คน (ร้อยละ 74.2) พามาทำฟันไม่ได้ 99 คน (ร้อยละ 25.8)
- ❖ มีรพ.สต.ที่มีทันตภิบาลทำฟันผู้พิการ 8 แห่ง จาก 13 แห่ง (ร้อยละ 61.5)

กิจกรรมที่ 3 : การตรวจสุขภาพช่องปากและการเยี่ยมบ้านผู้พิการโดยใช้แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพ ติดตามโดยทีมสหวิชาชีพ และแนะนำฝึกทักษะการแปรงฟัน อุปกรณ์ทำความสะอาดที่เหมาะสมเฉพาะบุคคลแก่ผู้พิการและผู้ดูแล

ปัญหา :

- ❖ ตรวจไม่ครอบคลุมผู้พิการทั้งหมดเพราะระยะเวลาทำงานสั้น แต่พบแนวทางดูแลช่องปากผู้พิการร่วมกันกับวิชาชีพอื่น
- ❖ ขาดยานพาหนะที่พาผู้พิการมาทำฟัน
- ❖ บางรายต้องปรึกษาแพทย์เพราะมีโรคประจำตัว
- ❖ ขาดอุปกรณ์อ้าปากและห่อตัวขณะทำฟันมีไม่เพียงพอ
- ❖ บางรายต้องใช้เวลาหลายครั้งในการตรวจช่องปาก
- ❖ รายที่ผู้ดูแลมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการดูแลช่องปากผู้พิการ ขาดการติดตามและหาทางช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้อง
- ❖ การฝึกทักษะการแปรงฟันผู้พิการต้องใช้เวลาและต้องหาอุปกรณ์เสริมช่วยอ้าปาก

ข้อเสนอแนะ :

- ❖ ประสานงานกับอบต.และหน่วยงานอื่นๆในชุมชนเพื่อหายานพาหนะเคลื่อนย้ายพาผู้พิการมาทำฟันที่รพ.สต./รพ.
- ❖ มีระบบบันทึกและส่งปรึกษากรณีที่มีโรคประจำก่อนการทำฟันและวางแผนร่วมกับแพทย์ในการรักษา
- ❖ จัดหางบประมาณซื้ออุปกรณ์จำเป็นเพื่อทำฟันผู้พิการ
- ❖ หาเทคนิคการempowerment ผู้ดูแล / ผู้พิการ
- ❖ หาทีมผู้นำชุมชน นักบริหารชุมชนเข้าเยี่ยมและให้กำลังใจผู้ดูแลและผู้พิการ และหาช่องทางให้ชุมชนเอื้อจัดสังคมเหมาะสมแก่ผู้พิการ

กิจกรรมที่ 4 : ประชุมส่งคืนข้อมูลแก่ชุมชน / อปต. และ กิจกรรมที่ 5 : ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลผู้พิการสหวิชาชีพ

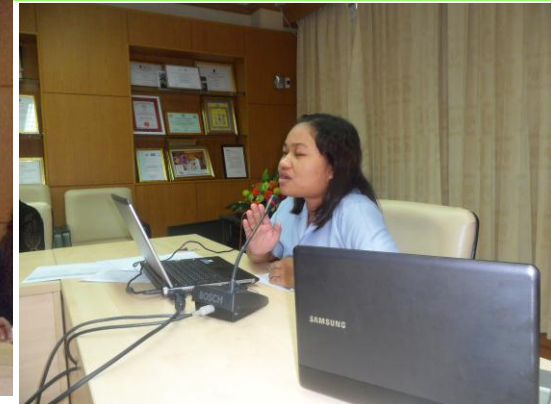
กลุ่มเป้าหมาย : ตัวแทนอปต. / เทศบาลตำบล.เมืองอุบลฯ 9 แห่ง ผอ.รพ.สต. 21 แห่ง นักโภชนาการ

นักกายภาพบำบัด ทันตบุคลากร เครื่องข่ายรพ.๕๐ พรรษาฯ รวม 40 คน

กิจกรรม : สรุปรายชื่อข้อมูลสุขภาพด้านอื่น ๆ และช่องปากของผู้พิการคืนสู่ชุมชน มีตัวแทนผอ.รพ.สต.ทั้ง 3 โชนนำเสนอข้อมูลในการทำงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางแก้ไขปัญหา

ตัวแทนผอ.รต. 3 โชน ผอ.รพ.สต.หนองแก หัวดุน และดงแสนสุขนำเสนอการดำเนินงานดูแลสุขภาพผู้พิการ

น้องๆทันตบุคลากรนำเสนอข้อมูลสุขภาพช่องผู้พิการและสหวิชาชีพ พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลสุขภาพผู้พิการแบบองค์รวมร่วมกัน

กิจกรรมที่ 4 : ประชุมส่งคืนข้อมูลแก่ชุมชน /อบต.และกิจกรรมที่ 5 : ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลผู้พิการสหวิชาชีพ

อยากจ้างเหมาไปทำฟันผู้พิการในเขต
รายหัวเท่าไรคะ ?

ผลการดำเนินงาน :

โซน 1 รพ.สต. 7 แห่ง

โซน 2 รพ.สต. 5 แห่ง

โซน 3 รพ.สต. 9 แห่ง

ตัวแทนอบต. /เทศบาลตำบล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพผู้พิการ

งบรถเข็น ราคาเท่าไร
จะตั้งงบประมาณคร้าบ <->

ข้อเสนอการดูแลผู้พิการจากสหวิชาชีพ

และภาคีเครือข่ายภาคท้องถิ่น

อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

กิจกรรมที่ 4 : ประชุมส่งคืนข้อมูลแก่ชุมชน /อบต.และกิจกรรมที่ 5 : ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลผู้พิการสหวิชาชีพ

ข้อเสนอการดูแลผู้พิการจากสหวิชาชีพและภาคีเครือข่ายภาคท้องถิ่น

โซน 1 (หนองแก หนองบ่อ หนองไหล ปะอาว ดงบัง ทัพไทย หนองขอน)

1. ควรมีการปรับปรุงห้องน้ำผู้พิการ
2. ขาดแพมเพิสแจกแก่ผู้พิการที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้
3. ทีมหมอครอบครัวออกคัดกรองผู้พิการก่อนนำทีมสหวิชาชีพเยี่ยมบ้าน
4. รพ.สต. ต่างๆออกเยี่ยมบ้านด้วยทีมสหวิชาชีพ

โซน 2 (ด้ามพร้าว หัวดุน หนองแต้ หัวเรือ ขามใหญ่)

1. มีร.ร.อุปถัมภ์ปัญญานุกูลและสถานสงเคราะห์พิการอุปถัมภ์ฯ ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง งานยากใช้เวลา
2. ผู้พิการมีโรคประจำตัวซ้ำซ้อน งานยาก ต้องปรึกษาแพทย์
3. ขาดวัสดุ-ครุภัณฑ์ในการทำฟันเคลื่อนที่

โซน 3 (ปทุม ปากน้ำ กระโสบ ดงแสนสุข ดงห้องแห่ ตำแย ยางลุ่ม ฝาแก้ว PCU รพ.)

1. งานเยี่ยมบ้านผู้พิการทีมหมอครอบครัวและนักบริหารชุมชนทำงานร่วมกัน
2. มอบชุดเยี่ยมบ้านคนพิเศษรักษ์ฟันแก่ผู้พิการ
3. การทำงานดูแลผู้พิการแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - ผู้พิการที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ รพ.สต. จัดทีมสหวิชาชีพออกเยี่ยมบ้านตรวจสุขภาพและตรวจช่องปาก
 - ผู้พิการที่ช่วยเหลือตัวเองได้ รพ.สต. นัดรวมผู้พิการที่จุดหนึ่งเพื่อตรวจสุขภาพทั่วไปและสุขภาพช่องปากรวมถึงการแนะนำการดูแลสุขภาพ

กิจกรรมที่ 4 : ประชุมสังคินข้อมูลแก่ชุมชน /อบต.และกิจกรรมที่ 5 : ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลผู้พิการสหวิชาชีพ

อปท.

- 1.ไม่มีหน่วยบริการสาธารณสุขของตนเอง ดูแลสุขภาพผู้พิการไม่ครอบคลุม
- 2.ต้องการแนวทางการขอรับสนับสนุน คุณลักษณะ ชนิด และราคารถเข็นสำหรับผู้พิการ
- 3.เทศบาลตำบลปทุมต้องการจ้างเหมาบริการทันตกรรมแก่ผู้พิการและประชาชนทั่วไป ขอทราบราคาประมาณการรายหัว
- 4.ทำงานดูแลแบบองค์รวม ทุกภาคส่วน สาธารณสุข สังคม ท้องถิ่น รัฐและเอกชน
- 5.การทำงานสามารถเขียนโครงการผู้พิการและกลุ่มอื่นๆเสนอเพื่อของบประมาณจาก อปท. ได้เนื่องจากมีกองทุนหลักประกันสุขภาพ

ข้อเสนอการดูแลผู้พิการจากสหวิชาชีพและภาคีเครือข่ายภาคท้องถิ่น

ปัญหา & อุปสรรค :

โซน 1 :

- 1.ผู้ดูแลไม่สามารถดูแลได้ตลอดเวลา
- 2.ขาดการประสานงาน รพ.ในการส่งรักษาต่อทำฟันปลอม
- 3.เดินทางมาทำฟันลำบาก ขาดยานพาหนะ เคลื่อนย้ายไม่สะดวก
- 4.ไม่เห็นความสำคัญ ปัญหาทางกายสำคัญกว่าการแปรงฟัน
- 5.ผู้พิการที่มีปัญหาสุขภาพจิตเข้าถึงยาก ทำทนายและใช้เวลา
- 6.ผู้พิการบางรายที่อยู่ห่างไกล ในตุงนา เข้าไม่ถึง

กิจกรรมที่ 4 : ประชุมส่งคืนข้อมูลแก่ชุมชน /อบต.และกิจกรรมที่ 5 : ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลผู้พิการสหวิชาชีพ

ข้อเสนอการดูแลผู้พิการจากสหวิชาชีพ และภาคีเครือข่ายภาคท้องถิ่น

ปัญหา & อุปสรรค :

โชน 2 :

- 1.ไม่สามารถแปรงฟันได้เอง
- 2.แปรงฟันลำบากเพราะใช้ข้อมือไม่ได้ ไม่ถนัด
- 3.สื่อสารยาก เช่น ผู้พิการหูหนวก ตาบอด
- 4.ขาดวัสดุ-ครุภัณฑ์ทำฟัน เช่น Mouthgag Papoose board
- 5.เดินทางลำบาก
- 6.เก้าอี้ทำฟันไม่พร้อม จำрут เป็นเก้าอี้สนาม เช่น รพ.สต.หนองแต้

โชน 3 :

- 1.ผู้พิการเคลื่อนไหวลำบาก ไม่มีผู้พามาทำฟัน
- 2.ดูแลช่องปากได้ไม่สะอาด ผู้ดูแลไม่มีเวลา
- 3.ทันตะไปร่วมเยี่ยมบ้านเป็นทีมหมอบครบคร้วไม่ได้ทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

- 1.พัฒนาเต็มส่วนขาด เช่น อบรมการใช้ภาษามือ สื่อสารผู้พิการหูหนวก การดูแลผู้พิการทางจิตเวช เป็นต้น
- 2.ติดตามผู้พิการมาทำฟันโดยสื่อสารผ่านนักบริบาลชุมชน
- 3.จัดทีมทันตกรรมเคลื่อนที่ตามบ้านผู้พิการ
- 4.จัดระบบดูแลผู้พิการร่วมกันในชุมชน องค์การส่วนท้องถิ่นเรื่อง ยานพาหนะ รถเข็น แพมเพิส ฯลฯ นักบริบาลชุมชน อสม. ดูแลผู้พิการร่วมกัน ให้กำลังใจ ถามความต้องการของผู้ดูแลและผู้พิการหาทางช่วยเหลือต่อไป จากทีมสหวิชาชีพ ดูแลสุขภาพผู้พิการร่วมกันทุกมิติสุขภาพ
5. จัดหาอุปกรณ์ทันตกรรมที่จำเป็นให้รพ.สต.พร้อมดูแลสุขภาพช่องปากผู้พิการ เช่น เก้าอี้ทำฟัน Mouthgag Papoose board
- 6.ผู้พิการรายที่ยังใช้ข้อมือไม่ถนัด ฝึกสอนทักษะการใช้ข้อมือแก่ผู้ดูแล / ผู้พิการ เพื่อพัฒนาให้สามารถแปรงฟันได้ด้วยตนเอง

กิจกรรมที่ 6 : จัดระบบการดูแลช่องปากผู้พิการ ส่งเสริมป้องกัน รักษา ฟันผุในรพ.สต.ใกล้บ้านและจัดช่องทางปรึกษา ส่งต่อรายที่ซับซ้อนมาที่โรงพยาบาลและส่งต่อกรณีเกินขีดความสามารถ

กลุ่มเป้าหมาย : ทันตแพทย์ ทันตภิบาล และผู้ช่วยทันตแพทย์

กิจกรรม :

❖ จัดทำระบบตรวจช่องปาก ค้นหาปัญหาสุขภาพช่องปากผู้พิการจากการเยี่ยมบ้าน

❖ แบ่งตามความรุนแรงโรคและสภาพปัญหาช่องปาก เป็น 4 กลุ่ม

สภาพปัญหาเรื้อรัง (ดาวแดง 4 ดวง) ★★★★★

สภาพปัญหาชัดเจนแต่ไม่เรื้อรัง (ดาวส้ม 3 ดวง) ★★★

เริ่มมีปัญหา (ดาวเหลือง 2 ดวง) ★★

สภาพปกติ (ดาวเขียว 1 ดวง) ★

❖ ให้ความรู้ทันตศึกษา

❖ ฝึกทักษะแปร่งฟันผู้ดูแลและผู้พิการ

❖ ฝึกการใช้เครื่องมือร่วมกับนักกายภาพฯ

❖ แนะนำโภชนาการอาหารผู้พิการ

❖ บริการทันตกรรมขั้นต้นในรพ.สต. เช่น ทำความสะอาด เช็ดขัดฟัน ทาฟลูออไรด์วาร์นิช ถอนอุด ขูดหินปูน

❖ จัดระบบสื่อสาร ส่งต่อพบทันตแพทย์ ถ้ามีโรคประจำตัววางแผนร่วมกับแพทย์

กิจกรรมที่ 6 : จัดระบบการดูแลช่องปากผู้พิการ ส่งเสริมป้องกัน รักษา ฟันผุในรพ.สต.ใกล้บ้านและจัดช่องทางปรึกษา ส่งต่อรายที่ซับซ้อนมาที่โรงพยาบาลและส่งต่อกรณีเกินขีดความสามารถ

หมอมือเบา ไม่เจ็บเลยครับ

ผู้พิการมาทำฟันที่รพ.สต. หลังจากตรวจช่องปากจากการเยี่ยมบ้านแล้วพบปัญหาสุขภาพช่องปาก

ทันตภิบาลในรพ.สต.ตรวจฟันและบริการส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากแก่ผู้พิการ
โดยตรวจช่องปาก ทาฟลูออไรด์วาร์นิช ฯลฯ

กิจกรรมที่ 6 : จัดระบบการดูแลช่องปากผู้พิการ ส่งเสริมป้องกัน รักษา ฟันผุในรพ.สต.ใกล้บ้านและจัดช่องทางปรึกษา ส่งต่อรายที่ซับซ้อนมาที่โรงพยาบาลและส่งต่อกรณีเกินขีดความสามารถ

ผลการดำเนินงาน : ผู้พิการทั้งหมด 1,824 ราย ตรวจช่องปาก 384 คน (ร้อยละ 21.05)

- ฟันผุ 166 คน/ 414 ซี่ (ร้อยละ 43.2) ฟันผุอุดได้ 71 คน/154 ซี่ ฟันผุต้องถอน 95 คน/ 260 ซี่

- มีหินปูน เหงือกอักเสบ 189 คน (ร้อยละ 49.2)

- สถานะความรุนแรงโรคช่องปาก พบมากที่สุด คือกลุ่มมีปัญหาชัดเจน (ดาวส้ม) 146 คน (ร้อยละ 38) รองลงมาคือกลุ่มเริ่มมีปัญหา (ดาวเหลือง) 136 คน (ร้อยละ 35.4) รองลงมาคือกลุ่มสถานะช่องปากปกติ 85 คน (ร้อยละ 22) และกลุ่มมีปัญหาเรื้อรัง (ดาวแดง) 17 คน (ร้อยละ 4.4)

- ส่งต่อพบทันตแพทย์ 28 คน (ร้อยละ 7.3)

- ทักษะคดีผู้ดูแลในการดูแลสุขภาพช่องปากผู้พิการอยู่ในระดับดี 303 คน (ร้อยละ 79) ระดับไม่ดี 81 คน (ร้อยละ 21)

- พาผู้พิการมาทำฟันได้ 285 คน (ร้อยละ 74.2)

พามาทำฟันไม่ได้ 99 คน (ร้อยละ 25.8)

- รพ.สต.ที่มีทันตภิบาลทำฟันผู้พิการ จำนวน 8 แห่ง (ร้อยละ 61.5) ได้แก่ ดงห้องแห่ หัวดุน หนองแต้ ด้ามพริ้า ปะอาว หนองขอน หัวเรือ กระโสบ

- อุดฟัน 10 คน/14 ซี่/ 14 ด้าน ครอบคลุมปัญหาร้อยละ 14 (คน) ร้อยละ 9 (ซี่) ถอนฟัน 19 คน /22 ซี่ ครอบคลุมปัญหาร้อยละ 20 (คน) ร้อยละ 8.5 (ซี่) ขูดหินปูน 49 คน ครอบคลุมปัญหาร้อยละ 26 ให้ทันตสุขศึกษา 150 คน อื่นๆได้แก่ การทาฟลูออไรด์วารันิช 13 คน ส่งต่อ 34 คน

ปัญหา : รักษาไม่ครอบคลุมทุกคน ต้องใช้เวลา และนัดหมายต่อ

ข้อเสนอแนะ : จัดช่องทางนัดหมายนำผู้พิการจากรพ.สต.

มารับบริการทำฟันที่รพ. ให้สะดวก ง่ายเป็นแนวทางเดียวกัน

ใครที่มีส่วนในการช่วยสุขภาพผู้พิการ?

สวัสดี

ขอบคุณสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวดี ๆ กับคนดี ๆ ...คนพิเศษรักษ์พิน